

BELGISCHE KAMER VAN
VOLKSVERTEGENWOORDIGERS

5 februari 2002

WETSVOORSTEL

**tot wijziging van de gecoördineerde wet van
14 juli 1994 betreffende de verplichte
verzekering voor geneeskundige verzorging
en uitkeringen, met het oog op de instelling
van een forfaitaire tegemoetkoming voor
hulp van derden**

(ingediend door de heren Charles Janssens,
Claude Eerdeken, Yvan Mayeur en
Bruno Van Grootenbrulle)

CHAMBRE DES REPRÉSENTANTS
DE BELGIQUE

5 février 2002

PROPOSITION DE LOI

**modifiant, en vue d'instaurer une
allocation forfaitaire pour l'aide
d'une tierce personne, la loi relative à
l'assurance obligatoire soins de santé et
indemnités, coordonnée
le 14 juillet 1994**

(déposée par MM. Charles Janssens,
Claude Eerdeken, Yvan Mayeur et
Bruno Van Grootenbrulle)

AGALEV-ECOLO	:	Anders gaan leven / Ecologistes Confédérés pour l'organisation de luttes originales
CD&V	:	Christen-Democratisch en Vlaams
FN	:	Front National
PRL FDF MCC	:	Parti Réformateur libéral - Front démocratique francophone-Mouvement des Citoyens pour le Changement
PS	:	Parti socialiste
PSC	:	Parti social-chrétien
SPA	:	Socialistische Partij Anders
VLAAMS BLOK	:	Vlaams Blok
VLD	:	Vlaamse Liberalen en Democraten
VU&ID	:	Volksunie&ID21

Afkortingen bij de nummering van de publicaties :		Abréviations dans la numérotation des publications :	
DOC 50 0000/000 :	Parlementair document van de 50e zittingsperiode + basisnummer en volgnummer	DOC 50 0000/000 :	Document parlementaire de la 50e législature, suivi du n° de base et du n° consécutif
QRVA :	Schriftelijke Vragen en Antwoorden	QRVA :	Questions et Réponses écrites
CRIV :	Integraal Verslag, met links het definitieve integraal verslag en rechts het vertaald beknopt verslag van de toespraken (op wit papier, bevat ook de bijlagen)	CRIV :	Compte Rendu Intégral, avec à gauche, le compte rendu intégral et, à droite, le compte rendu analytique traduit des interventions (sur papier blanc, avec les annexes)
CRIV :	Voorlopige versie van het Integraal Verslag (op groen papier)	CRIV :	Version Provisoire du Compte Rendu intégral (sur papier vert)
CRABV :	Beknopt Verslag (op blauw papier)	CRABV :	Compte Rendu Analytique (sur papier bleu)
PLEN :	Plenum (witte kaft)	PLEN :	Séance plénière (couverture blanche)
COM :	Commissievergadering (beige kaft)	COM :	Réunion de commission (couverture beige)

Officiële publicaties, uitgegeven door de Kamer van volksvertegenwoordigers Bestellingen : Natieplein 2 1008 Brussel Tel. : 02/ 549 81 60 Fax : 02/549 82 74 www.deKamer.be e-mail : alg.zaken@deKamer.be		Publications officielles éditées par la Chambre des représentants Commandes : Place de la Nation 2 1008 Bruxelles Tél. : 02/ 549 81 60 Fax : 02/549 82 74 www.laChambre.be e-mail : aff.generales@laChambre.be	
--	--	---	--

SAMENVATTING

De huidige regeling voor de tegemoetkoming voor hulp van derden is verre van transparant en samenhangend. Aanvankelijk gold ze immers alleen voor de gerechtigden zonder gezinslast, maar mettertijd is een gelijksoortige regeling ingesteld voor de andere categorieën van gerechtigden.

De indieners stellen voor te voorzien in één enkele regeling inzake tegemoetkoming voor hulp van derden. Het voornaamste criterium om die tegemoetkoming te kunnen verkrijgen, zou zijn dat iemand lichamelijk of geestelijk niet bij machte is de gewone handelingen van het dagelijks leven alleen te verrichten. Het bedrag van de tegemoetkoming zou afhangen van de graad van behoefte aan de hulp van een derde.

RÉSUMÉ

Le système actuel de l'allocation pour aide d'une tierce personne est loin d'être transparent et manque de cohérence. En effet, si au départ seuls les titulaires sans charge de famille pouvaient en bénéficier, avec le temps un régime similaire a été accordé au fur et à mesure aux autres catégories de titulaires.

Par la présente proposition, les auteurs proposent l'instauration d'un régime unique d'allocation pour l'aide d'une tierce personne. Le critère principal pour en bénéficier serait de se trouver dans un état physique ou mental ne permettant pas d'accomplir seul les actes de la vie journalière et le montant de l'allocation varierait quant à lui en fonction du degré de nécessité de l'aide d'une tierce personne.

TOELICHTING

DAMES EN HEREN,

Vóór de goedkeuring van de wet van 22 februari 1998 houdende sociale bepalingen, die in ruime mate gericht was op de verbetering van de situatie van de chronisch zieken en de afhankelijke personen, beperkte het invaliditeitsstelsel het begrip «hulp van derden» uitsluitend tot de werknemers zonder gezinslast. Uit de lezing van artikel 225, § 1, 6°, van het koninklijk besluit van 3 juli 1996 tot uitvoering van de wet betreffende de verplichte verzekering voor geneeskundige verzorging en uitkeringen, gecoördineerd op 14 juli 1994 (RIZIV-wet), kan worden afgeleid dat de alleenstaanden en de samenwonenden gelijkgeschakeld mogen worden met de categorie «gezinshoofd» (en dus het voorkeurstarief van 65 % van de loonbovengrens kunnen genieten, dat wil zeggen een verhoging met respectievelijk 20 en 25 %), mits de Geneeskundige raad voor invaliditeit beslist dat de hulp van een derde onontbeerlijk is omdat de betrokkenen door hun lichamelijke of geestestoestand de gewone handelingen van het dagelijks leven niet alleen kunnen verrichten. Er gelden uiteraard voorwaarden, onder meer een invaliditeit van ten minste 11 punten en niet in een ziekenhuis of een instelling verblijven.

Juridisch gezien kan niet worden gesteld dat voor die personen een echte tegemoetkoming voor hulp van derden geldt, aangezien de gehanteerde techniek zich ertoe beperkt twee categorieën van rechthebbenden gelijk te schakelen met een andere categorie. Die techniek is trouwens vrij eigenaardig, daar de situatie van het gezin van de persoon die de verhoogde tegemoetkoming vraagt uiteraard niet verandert.

De invalide «gezinshoofden» die de hulp van een derde nodig hadden, konden daarentegen op geen enkele verhoging aanspraak maken omdat hun vergoeding reeds gelijk was aan 65 %.

Het koninklijk besluit van 10 juli 1998 heeft op grond van artikel 37, § 16bis, van de RIZIV-wet, zoals ingevoegd bij de voormelde wet van 22 februari 1998, een einde gemaakt aan die discriminatie door de instelling van een forfaitaire maandelijkse tegemoetkoming voor de invalide gezinshoofden die de hulp van een derde nodig hebben. Voor die categorie gaat het dus om een echte tegemoetkoming, hoewel die alleen wordt toegekend voor de bijkomende uitgaven voor gezondheidszorg en niet voor de hulp van een derde *stricto sensu*.

DÉVELOPPEMENTS

MESDAMES, MESSIEURS,

Avant l'adoption de la loi du 22 février 1998 portant des dispositions sociales qui consacrait une large place à l'amélioration de la situation des malades chroniques et des personnes dépendantes, le régime de l'invalidité limitait la notion d'aide d'une tierce personne aux seuls travailleurs sans charge de famille. Il découle de l'article 225, § 1er, 6°, de l'arrêté royal du 3 juillet 1996 portant exécution de la loi relative à l'assurance obligatoire soins de santé et indemnités, coordonnée le 14 juillet 1994 (loi Inami), que les isolés et les cohabitants peuvent être assimilés à la catégorie «chef de ménage» (et donc percevoir le taux préférentiel de 65% du salaire plafonné, soit une majoration respectivement de 20 et de 25%) si le Conseil médical de l'invalidité décide que l'aide d'une tierce personne est nécessaire du fait que leur état physique ou mental ne leur permet pas d'accomplir seuls les actes courants de la vie journalière. Des conditions sont bien entendu requises, notamment une invalidité d'au moins 11 points et ne pas séjourner dans un hôpital ou une institution.

Il est impossible de prétendre sur le plan juridique qu'il existe, pour ces personnes, une véritable allocation pour aide de tiers puisque la technique utilisée se limite à assimiler deux catégories d'ayants droit à une autre catégorie. Cette technique est d'ailleurs assez curieuse puisque la situation du ménage de la personne qui sollicite l'intervention majorée ne change évidemment pas.

En revanche, les invalides «chefs de ménage» qui avaient besoin de l'aide d'un tiers ne pouvaient prétendre à aucune majoration puisqu'ils bénéficiaient déjà d'une indemnité égale à 65%.

Sur base de l'article 37, § 16bis, de la loi Inami, tel qu'inséré par la loi du 22 février 1998 précitée, l'arrêté royal du 10 juillet 1998 a mis fin à cette discrimination en instaurant une allocation mensuelle forfaitaire pour les chefs de ménage invalides qui ont besoin de l'aide d'une tierce personne. Pour cette catégorie, il s'agit donc d'une authentique allocation bien que celle-ci ne soit accordée que pour les dépenses supplémentaires de soins de santé, et non pour l'aide d'un tiers *stricto sensu*.

Voorts heeft de wet van 25 januari 1999 houdende sociale bepalingen artikel 93 van de RIZIV-wet aangevuld teneinde de Koning de mogelijkheid te bieden een forfaitaire tegemoetkoming voor hulp van derden toe te kennen aan «de categorieën van arbeidsongeschikten met ingang van de vierde maand en invaliden die Hij bepaalt en onder de voorwaarden die Hij vaststelt». Het betreft een echte wettelijke grondslag voor de toekenning van een volwaardige bijzondere tegemoetkoming.

Voor het systeem van een vergoeding voor de hulp van derden volgens twee onderscheiden nadere regels bestaat dus een historische verklaring, namelijk het ontbreken van een begrip *sui generis* van «hulp van derden».

Men kan er niet omheen dat het systeem verre van transparant en samenhangend is.

Aangezien het er niet om te doen is het verlies van een bezoldiging te dekken, maar een vergoeding aan te vullen die ontoereikend is geworden als gevolg van bijkomende kosten door een vermindering van de zelfredzaamheid van de persoon, is het logisch een forfaitaire tegemoetkoming toe te kennen aan alle betrokkenen. Het is niet normaal dat dezelfde behoefte op een verschillende wijze wordt gedekt naar gelang van het individu (percentage van het loon voor de alleenstaanden en de samenwonenden; forfaitair bedrag voor de gezinshoofden). Die tegemoetkoming zou eventueel wel kunnen variëren naargelang de zelfredzaamheidsgraad.

Deze wet beoogt één enkel systeem in te stellen dat van toepassing is op alle gerechtigden. De bij de inwerkingtreding van dit wetsvoorstel verkregen rechten blijven uiteraard gehandhaafd als ze gunstiger blijken.

En outre, la loi du 25 janvier 1999 portant des dispositions sociales a complété l'article 93 de la loi Inami de manière à permettre au Roi d'accorder une allocation forfaitaire pour aide de tiers aux catégories de travailleurs en incapacité primaire depuis trois mois au moins et d'invalides qu'il définit et aux conditions qu'il détermine. Il s'agit d'une véritable base légale pour l'octroi d'une allocation spécifique à part entière.

Le système d'une indemnisation pour aide de tiers sous la forme de deux modalités distinctes s'explique donc par des motifs de type historique, notamment par l'absence d'une notion *sui generis* d'aide de tiers.

Il faut bien admettre que le système est loin d'être transparent et manque de cohérence.

S'agissant non pas de couvrir la perte d'une rémunération mais bien de compléter une indemnité insuffisante en raison des frais supplémentaires qu'entraîne la réduction d'autonomie accrue de la personne, il est logique d'octroyer une allocation forfaitaire à toutes les personnes concernées. Il n'est pas normal que le même besoin soit couvert d'une façon variable selon les individus (pourcentage du salaire pour les isolés et les cohabitants; montant forfaitaire pour les chefs de ménage). Cette allocation pourrait éventuellement être différenciée en fonction du degré d'autonomie.

La présente proposition de loi a pour objet d'instaurer un seul système, applicable à l'ensemble des titulaires. Il est entendu que les droits acquis lors de l'entrée en vigueur de la présente proposition de loi sont maintenus si ceux-ci s'avèrent plus favorables.

Charles JANSSENS (PS)
Claude EERDEKENS (PS)
Yvan MAYEUR (PS)
Bruno VAN GROOTENBRULLE (PS)

WETSVOORSTEL

Artikel 1

Deze wet regelt een aangelegenheid als bedoeld in artikel 78 van de Grondwet.

Art. 2

In artikel 93 van de gecoördineerde wet van 14 juli 1994 betreffende de verplichte verzekering voor geneeskundige verzorging en uitkeringen wordt het achtste lid, ingevoegd bij de wet van 22 februari 1998, opgeheven.

Art. 3

In titel IV, hoofdstuk III van dezelfde wet wordt een afdeling *IIbis* ingevoegd, luidend als volgt:

«Afdeling *IIbis*.- De forfaitaire tegemoetkoming voor hulp van derden

Art. 95*bis*. De in artikel 86, § 1, bedoelde gerechtigde die sinds ten minste drie maanden een primaire ongeschiktheidsuitkering of een invaliditeitsuitkering ontvangt, kan aanspraak maken op een tegemoetkoming voor hulp van derden als hij door zijn lichamelijke of geestestoestand de gewone handelingen van het dagelijks leven niet alleen kan verrichten.

Het bedrag van de in het eerste lid bedoelde tegemoetkoming is een forfaitair bedrag dat kan variëren naargelang de graad van behoefte aan de hulp van een derde. De Koning bepaalt dat bedrag bij een besluit vastgesteld na overleg in de Ministerraad.

De graad van behoefte aan de hulp van een derde wordt bepaald door het totale aantal punten, toegekend volgens de handleiding die voor het ramen van de graad van zelfredzaamheid wordt gebruikt in de wetgeving betreffende het toekennen van tegemoetkomingen aan de mindervaliden.

De hulp van een derde mag slechts worden toegekend indien ze noodzakelijk wordt geacht voor een onafgebroken periode van ten minste drie maanden.

De Koning bepaalt, bij een besluit vastgesteld na overleg in de Ministerraad, de voorwaarden waaraan de gerechtigde moet voldoen om de tegemoetkoming voor hulp van derden te verkrijgen en te behouden.».

PROPOSITION DE LOI

Article 1er

La présente loi règle une matière visée à l'article 78 de la Constitution.

Art. 2

A l'article 93 de la loi relative à l'assurance obligatoire soins de santé et indemnités, coordonnée le 14 juillet 1994, l'alinéa 8, inséré par la loi du 22 février 1998, est abrogé.

Art. 3

Une section *IIbis*, rédigée comme suit, est insérée dans le titre IV, chapitre III de la même loi:

«Section *IIbis*. - De l'allocation forfaitaire pour l'aide d'une tierce personne

Art. 95*bis*. Le titulaire visé à l'article 86, § 1er, bénéficiaire d'une indemnité d'incapacité primaire depuis trois mois au moins ou d'une indemnité d'invalidité peut prétendre à une allocation pour l'aide d'une tierce personne lorsque son état physique ou mental ne lui permet pas d'accomplir seul les actes de la vie journalière.

Le montant de l'allocation visée à l'alinéa 1er est un montant forfaitaire qui peut varier selon le degré de nécessité de l'aide d'une tierce personne. Le Roi fixe ce montant par arrêté délibéré en Conseil des ministres.

L'évaluation du degré de nécessité de l'aide d'une tierce personne s'effectue sur la base du nombre total de points attribués en fonction du guide utilisé pour l'évaluation du degré d'autonomie par la législation relative à l'octroi d'allocations aux handicapés

L'aide d'une tierce personne ne peut être accordée que si elle est estimée indispensable pour une période continue d'au moins trois mois.

Le Roi détermine, par arrêté délibéré en Conseil des ministres, les conditions auxquelles le titulaire doit satisfaire pour l'obtention et le maintien de l'allocation pour l'aide d'une tierce personne. ».

Art. 4

In artikel 225, § 1, van het koninklijk besluit van 3 juli 1996 tot uitvoering van de wet betreffende de verplichte verzekering voor geneeskundige verzorging en uitkeringen, gecoördineerd op 14 juli 1994, wordt het punt 6° opgeheven.

Art. 5

De Koning bepaalt, bij een besluit vastgesteld na overleg in de Ministerraad, de datum van inwerkingtreding van deze wet.

De bepalingen welke deze wet opheft, blijven echter van toepassing indien ze gunstiger zijn voor de gerechtigden die vóór de inwerkingtreding van deze wet hetzij een forfaitaire tegemoetkoming voor hulp van derden, hetzij een invaliditeitsuitkering ontvangen die hoger ligt omdat de Geneeskundige raad voor invaliditeit beslist heeft dat ze de hulp van een derde nodig hadden.

19 december 2001

Art. 4

A l'article 225, § 1er, de l'arrêté royal du 3 juillet 1996 portant exécution de la loi relative à l'assurance obligatoire soins de santé et indemnités, coordonnée le 14 juillet 1994, le 6° est abrogé.

Art. 5

Le Roi fixe, par arrêté délibéré en Conseil des ministres, la date d'entrée en vigueur de la présente loi.

Toutefois, les dispositions qu'elle abroge restent d'application si celles-ci sont plus favorables aux titulaires qui bénéficient, avant l'entrée en vigueur de la présente loi, soit d'une allocation forfaitaire pour aide de tiers, soit d'une indemnité d'invalidité plus élevée parce que le Conseil médical de l'invalidité a décidé que l'aide d'une tierce personne leur était nécessaire.

19 décembre 2001

Charles JANSSENS (PS)
Claude EERDEKENS (PS)
Yvan MAYEUR (PS)
Bruno VAN GROOTENBRULLE (PS)